

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

Op basis van de Tool berekening Vangnetuitkering 2018 verwachten wij een tekort van 11.721.634 euro, wat neerkomt op 12,27% van ons budget.

De omvang van de problematiek rondom het BUIG-tekort in 2018 werd zichtbaar bij de bekendmaking van het voorlopig budget (eind september 2017). Belangrijke oorzaak van het tekort was, omdat we onder het nieuwe model al tekortgemeente waren, de overgang naar 100% (in plaats van 75%) modelmatige verdeling. Dit hadden we uiteraard aan zien komen. Wat we niet aan hadden zien komen was de hoogte van het macrobudget: we waren er van uitgegaan dat dit flink zou stijgen, dat bleek niet het geval.

Gedurende heel 2018 lag de instroom in de bijstand (ten opzichte van 2017) lager, en de uitstroom hoger. In 2018 is het aantal bijstandsgerechtigden afgenomen met 3,3%. Dit is in principe heel positief, ware het niet dat ook landelijk het aantal bijstandsgerechtigde af is genomen. Hierdoor vertaalt de daling van het aantal bijstandsgerechtigden zich nauwelijks tot een kleiner tekort voor Nijmegen, omdat het macrobudget ook daalt. Enerzijds ligt de herstellende economie ten grondslag aan het dalen van de bijstand, anderzijds het door ons ingezette beleid en de miljoeneninvestering die we hierin gedaan hebben. Dit beschrijven we onder B. We merken als gemeente op dat het economisch herstel landelijk is, en derhalve dus ook van toepassing is op alle gemeenten, maar ook dat vrijwel alle gemeenten zich hard inzetten om hun bijstandsbestand te reduceren. Wellicht is dat een gevolg van de grote tekorten op het macrobudget de afgelopen jaren, waardoor een groot deel van de gemeenten tekortgemeente was. Daarmee worden vrijwel alle gemeenten geprikkeld om extra te sturen op uitstroom (op de korte termijn), wat het des te moeilijker maakt om in 2018 beter te presteren dan het gemiddelde, wat noodzakelijk is wanneer je je tekort terug wil brengen als gemeente.

Er is inmiddels een extern onderzoek gestart naar een nadere duiding van de bijstandsontwikkeling in Nijmegen (gezien over de afgelopen jaren), om te achterhalen waar ons resterende tekort door veroorzaakt wordt. Vooruitlopend op de conclusies uit dat onderzoek stellen we vast dat Nijmegen groeit, en daarmee ook het bijstandsgerechtigden. Ook ontwikkelt onze economie zich langzamer, en

ook eenzijdiger, dan landelijk gemiddeld. Verder zijn we een stad met een centrumfunctie waar veel problematiek zich concentreert.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Ons 'standaardarsenaal' aan maatregelen die we inzetten beslaan onder andere:

- Het samenwerken met gemeenten in de regio en het UWV in een Regionaal WerkBedrijf dat de re-integratie verzorgd, met veel aandacht voor werkgeversdienstverlening;
- Inzet van middelen als Loonkostensubsidie, begeleiding naar zelfstandig ondernemerschap, sollicitatietrainingen, om- en bijscholingscursussen, proefplaatsingen, jobcarving, werkplekken nieuw beschut, arbeidsmatige dagbesteding, WorkFast, jobcoaching, om- en bijscholing, etc.
- Het inzetten van het volledige Participatiebudget, én miljoenen aan algemene gemeentelijke middelen als 'meerwerk';
- De gemeentelijke afdeling Inkomen laten inzetten op goede handhaving en naleving, een sterke poort, en stimulering van part-time werk.

In aanvulling daarop zijn we in 2017 begonnen met zowel een aantal 'quick wins' als een masterplan terugdringen bijstandsbestand. De meeste van deze 'quick wins' bestonden uit interne maatregelen, de meeste maatregelen uit het masterplan waren op basis van externe consultaties. In beide gevallen gaat het om meerjarig beleid, dat een langdurig effect beoogd. Het zwaartepunt van de uitvoering van het masterplan lag in 2018. We hebben er bewust niet voor gekozen om zwaar in te zetten op nieuw beleid, maar kiezen bewust voor focus op en bestendiging van eerder genomen maatregelen, omdat we hier het grootste effect van verwachten.

De interne maatregelen uit de quick wins die we hebben doorgezet zijn:

- Poort na de Poort – Soms hebben klantmanagers, ondanks dat formeel alles in orde is bij een aanvraag uitkering, toch het gevoel dat er iets niet klopt. In dit geval maken we een aantekening, en controleren we na een paar maanden nog een keer.
- Themacontroles – Op basis van wetenschappelijke literatuur blijken themacontroles vaak effectiever dan puur signaalgestuurd werken. Daarom maken we middelen vrij om, naast het signaalgestuurd controleren, ook themagestuurd te kunnen werken.
- Extra inzet incasso – Uit extern onderzoek is gebleken dat het aanstellen van meer incassomedewerkers zichzelf meer dan terugverdient in Nijmegen, doordat meer debiteurenopbrengsten worden gerealiseerd.

- Nalevings- en handhavingsbeleid – In aanvulling op de themacontroles is, bij het vaststellen van een nieuw nalevings- en handhavingsbeleidsplan, gekozen voor nieuw beleid en extra middelen om op deze manier uitstroom te bevorderen en eventuele fraude te voorkomen en bestrijden.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Zoals aangegeven onder B1 zijn we in 2017 gestart met een masterplan terugdringen bijstandstekort, en hebben we de maatregelen daarin doorgezet. Het masterplan is tot stand gekomen op basis van externe adviezen en consultaties. Zo hebben we extern advies ingewonnen bij BMC en een extern expert op het gebied van re-integratie projectleider gemaakt van het masterplan. We hebben intensief gespard met en input opgehaald bij ons regionale WerkBedrijf. En we hebben ons bij een aantal van de individuele maatregelen die samen het Masterplan vormen laten inspireren door *good practices* van andere gemeenten. Zo is de extra inzet op mensen die het einde van hun WW-periode bereiken geïnspireerd door de werkwijze van de gemeente Den Bosch.

Naast deze maatregelen doet Nijmegen mee aan een landelijk experiment met de Participatiewet. Bij de totstandkoming van dit experiment is veel contact geweest tussen de gemeenten onderling, en de hogeronderwijsinstellingen die het experiment wetenschappelijk evalueren. Voor Nijmegen is dat de Radboud Universiteit. Ook dit is een meerjarig project, dat met externe input tot stand is gekomen, en op de langere termijn bij moet dragen aan een verhoogde uitstroom uit de bijstand.

De manier waarom een externe partij betrokken is bij de laatste twee hieronder besproken maatregelen (onderzoek regionale arbeidsmarkt en project mobility mentoring) spreken voor zich.

B3. Externe maatregelen

De maatregelen waaruit dit masterplan bestaat (ook beschreven in de aanvraag vorig jaar) zijn:

- Projectmatige aanpak kansberoepen: door middel van intensieve begeleiding, gerichte banenarrangementen in tekortsectoren, de inzet van loonkostensubsidies en de inzet van om- en bijscholingstrajecten is het onze ambitie om in 2 jaren tijd 225 mensen extra te laten uitstromen in sectoren waarvan we weten dat zij een grote vraag naar personeel hebben.
- Beperken doorstroom van WW naar Bijstand: sinds de zomer van 2017 worden gezamenlijke (UWV, WerkBedrijf en gemeenten Rijk van Nijmegen) voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd voor WW-ers, die waarschijnlijk recht hebben op een bijstandsuitkering na afloop van hun WW.
- Meer mensen in beeld, meer mensen in beweging: We zijn gestart met extra klantgesprekken met langdurig bijstandsgerechtigden (tenminste 1.500 extra gesprekken over 2 jaren). Deze gesprekken kunnen leiden tot (vrijwilligers)werk, dagbesteding of soms ook tot een handhavingstraject. Er zijn twee participatiecoaches gestart om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te stimuleren maatschappelijk actief te worden.

- Arbeidsparticipatie psychisch kwetsbaren en statushouders: Over de periode van 2 jaren bieden we extra intensieve begeleiding aan voor 450 statushouders, zodat zij zo snel mogelijk uitstromen naar passend werk of een passende opleiding. Daarnaast zijn we met een project gestart om 100 psychisch kwetsbare bijstandsgerechtigden via de IPS-methodiek duurzaam richting werk te helpen.
- Gebiedsgericht werken op het sociaal domein: meer dan in de jaren vóór 2017 sluiten we met onze re-integratieaanpak aan bij de wijkaanpak. Dat houdt in dat het WerkBedrijf consultants dichtbij het sociaal wijkteam positioneert zodat bij de integrale uitvraag aan de keukentafel ook het leefgebied 'werk en inkomen' integraal kan worden opgepakt.
- Verbetering samenwerking WerkBedrijf en onderwijs: we werken aan een herpositionering van de RMC-functie om meer jongeren te bereiken, voortijdig schoolverlaten te voorkomen en waar mogelijk jongeren toe te leiden naar onderwijs of werk.
- Accountmanagement en acquisitie werkgelegenheid: in 2017 zijn we gestart met het opstellen van een plan van aanpak om gemeentelijk accountmanagement en acquisitie te versterken. Zodoende hopen we niet alleen meer mensen naar werk te begeleiden, maar ook meer werk te genereren in onze regio.

In ons experiment met de Participatiewet kijken we (met toestemming van het ministerie van SZW) af van de Participatiewet op een aantal onderdelen, waardoor deelnemers meer kunnen bijverdienen en een andere vorm van begeleiding krijgen, meer gebaseerd op vertrouwen en autonomie. Het loopt van december 2017 tot oktober 2019, begin 2020 wordt een effectrapportage verwacht.

Daarnaast zijn we in 2018 gestart met een pilot 'mobility mentoring' (uitgevoerd door WerkBedrijf en welzijnsinstelling Bindkracht10), wat een integrale aanpak op re-integratie en schuldhulpverlening inhoudt.

In de aanloop naar een nieuw arbeidsmarktbeleidsplan is in 2018 besloten om Panteia, een onafhankelijk onderzoeksbureau voor onder andere economisch en sociaal beleidsonderzoek, een onderzoek te laten doen naar de regionale arbeidsmarkt. Dit is begin 2019 opgeleverd en dient als input voor verder beleid. De uitkomsten geven inzicht in de arbeidsmarkt (vraag en aanbod personeel / vacatures), kansen voor de toekomst, economische ontwikkelingen etc.

Ten slotte is in samenwerking met de welzijnsorganisatie Bindkracht10 een project opgestart waarin het makkelijker wordt voor mensen in de bijstand om deeltijdondernemerschap te ontplooiën. Het gaat om het project Scharrelondernemerschap en het is geïnspireerd op de aanpak in de gemeente Breda, waarbij mensen met een bijstandsuitkering zich op kleine schaal en onder begeleiding kunnen ontwikkelen richting zelfstandig ondernemerschap.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Zoals u weet is het effect inschatten en vaststellen in dit domein uitermate lastig. Een stijging of daling van het bestand kan te maken hebben met beleid of uitvoering, maar ook met de regionale economie, het aantal VSV-ers, de demografische ontwikkeling in de stad, een eventuele armoedeval, het faillissement van een groot bedrijf of tal van andere zaken. Omdat het jaar waar deze aanvraag over gaat reeds is afgelopen, kunnen we wel iets zeggen over de effecten zoals we die voorafgaand hebben ingeschat, als over de realisatie.

In het Masterplan terugdringen bijstandstekort zijn we er van uitgegaan dat alle besparingen van zowel quick wins als het Masterplan zelf tot ruim 5,4 miljoen euro besparingen zouden moeten leiden. In vergelijking met 2017 zijn onze uitgaven in 2018 1,7 miljoen lager. Het aantal uitkeringen (PW, IOAW en IOAZ) is in 2018 gedaald van 7.754 aan het begin van het jaar tot 7.462 aan het eind van het jaar. In totaal stroomden 930 mensen (inclusief uitstroom naar zelfstandig beroep) uit naar werk.

De mate waarin de individuele maatregelen daaraan hebben bijgedragen is niet in alle gevallen volledig vast te stellen. Ten aanzien van sommige interventies is het effect namelijk nauwelijks te onderscheiden van het reguliere beleid of de gevolgen van economische ontwikkeling óf zijn de resultaten niet herleidbaar. Een voorbeeld is de extra inzet op accountmanagement en acquisitie. Een ander voorbeeld is het project kansberoepen, waarbij met bedrijven in tekortsectoren gerichte arrangementen van (om)scholing, jobcoaching en loonkostensubsidies zijn ingezet om hen van passend personeel te voorzien en tegelijkertijd het aantal bijstandsgerechtigden te reduceren. Arrangementen zijn met name afgesloten in de Techniek, Zorg, Logistiek, Schoonmaak en Horeca. Als we afgaan op de totale daling, kunnen we stellen dat het ingezette beleid effect heeft. Bij een aantal interventies kunnen we wel een inschatting maken van wat ze opleveren.

Het beperken van de instroom uit de WW lijkt bijvoorbeeld succesvol. Instroom in 2018 was 166 ten opzichte van 184 in 2017 en 296 in 2016. Dit wijst op een positief effect. In het kader van 'meer mensen in beeld' zijn in 2018 592 extra klanten gesproken, een deel hiervan is doorverwezen naar WerkBedrijf, schuldhulpverlening, inkomensondersteuning of handhaving. Participatiecoaches hebben in 2018 99 bijstandsgerechtigden met een lange afstand tot de arbeidsmarkt bemiddeld naar een vorm van vrijwilligerswerk. Er zijn 38 kandidaten uit Nijmegen gestart met een IPS traject in 2018. Betreft de aanpak statushouders: 155 Nijmeegse statushouders zijn geplaatst op betaald werk. Daarnaast zijn er statushouders geplaatst op een werkplek met behoud van uitkering (eventueel door middel van een proefplaats, leerwerkplek, ontwikkeltraject, oriëntatietraject of taalstage). Ten slotte zijn 87 statushouders uitgestroomd uit de uitkering omdat ze een opleiding met studiefinanciering zijn gaan volgen.

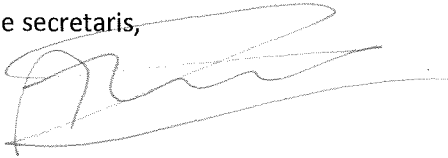
D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nijmegen verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 28 mei 2019

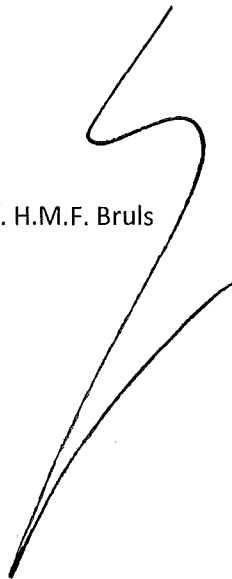
De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: mr. drs. A.H. van Hout

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: drs. H.M.F. Bruls

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 26 juni 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: drs. H.M.F. Bruls

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: S. Ruta

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.
- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
 - *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
 - *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.